وَّلَا يَسْتَخِفَّنَّكَ الَّذِيْنَ لَا يُوْقِنُوْنَ ﴿٦٠﴾

سُوْرَةُ لُقْمٰنَ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

الٓمّٓ ﴿١﴾

تِلْكَ اٰيٰتُ الْكِتٰبِ الْحَكِيْمِ ﴿٢﴾

هُدًى وَّرَحْمَةً لِّلْمُحْسِنِيْنَ ﴿٣﴾

الَّذِيْنَ يُقِيْمُوْنَ الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُوْنَ الزَّكٰوةَ وَهُمْ بِالْاٰخِرَةِ هُمْ
يُوْقِنُوْنَ ﴿٤﴾

اُولٰٓئِكَ عَلٰى هُدًى مِّنْ رَّبِّهِمْ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ ﴿٥﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَّشْتَرِيْ لَهْوَ الْحَدِيْثِ لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيْلِ
اللّٰهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَّيَتَّخِذَهَا هُزُوًا اُولٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِيْنٌ ﴿٦﴾

وَاِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِ اٰيٰتُنَا وَلّٰى مُسْتَكْبِرًا كَاَنْ لَّمْ يَسْمَعْهَا كَاَنَّ
فِيْٓ اُذُنَيْهِ وَقْرًا فَبَشِّرْهُ بِعَذَابٍ اَلِيْمٍ ﴿٧﴾

اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَهُمْ جَنّٰتُ النَّعِيْمِ ﴿٨﴾

است وسبکسار نه کنند ترا آنانکه یقین نمی آرند (٦٠) .

سورة لقمان مکی است وآن سی وچهار آیت وچهار رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

الٓمّٓ (١) .

این آیت های کتاب باحکمت ست (٢).

هدایت وبخشایش برای نیکوکاران (٣).

آنانکه برپامیدارند نمازرا ومیدهند زکوٰة را وایشان بآخرت یقین میدارند (٤) .

این جماعت برهدایت اندازپروردِگار خود واین جماعت ایشانند رستگاران (٥) .

وازمردمان کسی هست که می ستاند سخن بیهوده را[1] تاگمراه کند مردم را ازراهِ خدا بغیر علم وتمسخرگیرد راهِ خدارا اینجماعت ایشان راست عذابِ خوارکننده (٦) .

وچون خوانده شود برین شخص آیاتِ ما روبگرداندتکبرکنان گویا نه شنیده است آن راگویا درهردوگوشِ وی گرانی ست پس خبرده اورا بعذابِ درد دهنده (٧) .

هرآئینه آنانکه ایمان آوردند وکردار های شائسته کردند ایشان را است بهشت های نعمت (٨) .

---

(١) یعنی مثلِ قصهٔ رستم واسفند یار .

خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ۭ وَعْدَ اللّٰهِ حَقًّا ۭ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ۹

جاویدان آنجا وعده داده است خدا وعدهٔ راست واوست غالب باحکمت (۹) .

خَلَقَ السَّمٰوٰتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا وَاَلْقٰى فِي الْاَرْضِ رَوَاسِيَ
اَنْ تَمِيْدَ بِكُمْ وَبَثَّ فِيْهَا مِنْ كُلِّ دَاۗبَّةٍ ۭ وَاَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاۗءِ
مَاۗءً فَاَنْۢبَتْنَا فِيْهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيْمٍ ۱۰

آفرید آسمان هارا بغیر ستون های که ببینید آنهارا وافگند درزمین کوه ها برای احتراز ازآنکه بجنباند شمارا وپرا گنده کرد در زمین ازهرنوع جانوران وفرود آوردیم ازآسمان آبرا پس رویانیدیم درزمین ازهر جنسِ نیك (۱۰) .

هٰذَا خَلْقُ اللّٰهِ فَاَرُوْنِيْ مَاذَا خَلَقَ الَّذِيْنَ مِنْ دُوْنِهٖ ۭ بَلِ
الظّٰلِمُوْنَ فِيْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ۱۱

این ست آفرینش خدا پس بنمائید مرا چه چیز آفریدند آنانکه بجزوی اند بلکه ستمگاران در گمراهی ظاهرند (۱۱) .

وَلَقَدْ اٰتَيْنَا لُقْمٰنَ الْحِكْمَةَ اَنِ اشْكُرْ لِلّٰهِ ۭ وَمَنْ يَّشْكُرْ فَاِنَّمَا يَشْكُرُ
لِنَفْسِهٖ ۚ وَمَنْ كَفَرَ فَاِنَّ اللّٰهَ غَنِيٌّ حَمِيْدٌ ۱۲

وهرآئینه عطا کردیم لقمان را حکمت گفتیم که شکر کن خدارا وهرکه شکر کند پس جزاین نیست که شکر میکند برای نفع خود وهرکه ناسپاسی کند پس هرآئینه خدا بی نیازستوده کارست (۱۲) .

وَاِذْ قَالَ لُقْمٰنُ لِابْنِهٖ وَهُوَ يَعِظُهٗ يٰبُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللّٰهِ ڼ
اِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيْمٌ ۱۳

ویادکن چون گفت لقمان به پسر خود درحالیکه اُو پندمیداد آن پسررا ای پسركِ من شریك مقررمکن باخداهرآئینه شرك ستمی بزرگ ست (۱۳) .

وَوَصَّيْنَا الْاِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ ۚ حَمَلَتْهُ اُمُّهٗ وَهْنًا عَلٰي وَهْنٍ
وَّفِصٰلُهٗ فِيْ عَامَيْنِ اَنِ اشْكُرْ لِيْ وَلِوَالِدَيْكَ ۭ اِلَيَّ الْمَصِيْرُ ۱۴

وحکم فرمودیم آدمی را به نسبتِ پدرومادرِ وی درشکم برداشته است وی را مادر وی درحال سستی بالای سستی دیگر[۱] و ازشیربازکردنِ اودردوسال ست باین مضمون که شکر گزاری کن مرا

(۱) یعنی هروقت سست تر میشود والله اعلم .

وپدرومادرخودرا بسوی من است باز گشت (١٤) .

وَإِنْ جٰهَدٰكَ عَلٰٓى أَنْ تُشْرِكَ بِى مَا لَيْسَ لَكَ بِهِۦ عِلْمٌ فَلَا
تُطِعْهُمَا وَصَاحِبْهُمَا فِى الدُّنْيَا مَعْرُوفًا ۖ وَاتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ
أَنَابَ إِلَىَّ ۚ ثُمَّ إِلَىَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ١٥

و اگرکوشش کنند باتو برآنکه شریك مقرر کنی بامن چیزی که نیست ترا بآن دانش پس فرمانبرداری ایشان مکن وصحبت دارباایشان درمعیشت دنیا بوجه پسندیده وپیروی کن راهِ کسی که رجوع دارد بسوی من بازبسوی من است رجوع شماپس خبردهم شمارا بآنچه می کردید (١٥) .

يٰبُنَىَّ إِنَّهَآ إِن تَكُ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ خَرْدَلٍ فَتَكُن
فِى صَخْرَةٍ أَوْ فِى السَّمٰوٰتِ أَوْ فِى الْأَرْضِ يَأْتِ بِهَا
اللّٰهُ ۚ إِنَّ اللّٰهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ١٦

گفت لقمان ای پسركِ من هرآئینه اگر خفیه باشد هم سنگ دانه سپندان پس باشد درمیان سنگی یا در آسمان ها یا در زمین بهرحال حاضر کندآن راخدا هرآئینه خدا باریك بین خبردارست (١٦) .

يٰبُنَىَّ أَقِمِ الصَّلٰوةَ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ الْمُنكَرِ
وَاصْبِرْ عَلٰى مَآ أَصَابَكَ ۖ إِنَّ ذٰلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ١٧

ای پسركِ من برپادارنماز را وبفرما بکار پسندیده ومنع کن ازناپسندیده وصبر کن برهرچه برسد به تو هرآئینه این مقدمه ازکارهای مقصودست (١٧) .

وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِى الْأَرْضِ مَرَحًا ۖ إِنَّ
اللّٰهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ١٨

ومتاب رخساره خود را از مردمان (یعنی وروماب) و راه مرو درزمین خرامان هرآئینه خدا دوست نمیدارد هرنازنده خود ستائنده را (١٨) .

وَاقْصِدْ فِى مَشْيِكَ وَاغْضُضْ مِن صَوْتِكَ ۚ إِنَّ أَنكَرَ الْأَصْوٰتِ
لَصَوْتُ الْحَمِيرِ ١٩

ومیانه روی کن دررفتار خود وفرود آر آواز خودرا هرآئینه بدترین آوازها آوازِخران باشد (١٩) .

أَلَمْ تَرَوْا أَنَّ اللّٰهَ سَخَّرَ لَكُم مَّا فِى السَّمٰوٰتِ وَمَا فِى الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ

آیا ندیدید که خدا رامگردانید برای شما آنچه درآسمان هاست وآنچه درزمین ست

عَلَيْكُمْ نِعَمَهٗ ظَاهِرَةً وَّبَاطِنَةً ۭ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُّجَادِلُ فِي اللّٰهِ
بِغَيْرِ عِلْمٍ وَّلَا هُدًى وَّلَا كِتٰبٍ مُّنِيْرٍ ﴿٢٠﴾

وفرود آورد برشما نعمت های خود را آشکارا و پنهان وازمردمان کسی هست که مکابره میکند درباب ِ خدا بغیر دانش وبغیر هدایت وبغیر کتاب روشن (۲۰) .

وَ اِذَا قِيْلَ لَهُمُ اتَّبِعُوْا مَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ قَالُوْا بَلْ نَتَّبِعُ
مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ اٰبَآءَنَا ۭ اَوَلَوْ كَانَ الشَّيْطٰنُ يَدْعُوْهُمْ
اِلٰى عَذَابِ السَّعِيْرِ ﴿٢١﴾

وچون گفته شودبایشان که پیروی کنید چیزی را که فرودآورده خدا گویند بلکه پیروی می کنیم چیزرا که یافتیم برآن پدرانِ خود را آیا پیروی میکنند ا گرچه شیطان می خواندایشان رابسوی عذاب دوزخ (۲۱) .

وَمَنْ يُّسْلِمْ وَجْهَهٗٓ اِلَى اللّٰهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ
بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقٰى ۭ وَاِلَى اللّٰهِ عَاقِبَةُ الْاُمُوْرِ ﴿٢٢﴾

وهرکه متوجه ساخت روی خودرا بسوی خدا ووی نیکوکارست پس هرآئینه دست زده است بدست آویزی محکم وبسوی خداست بازگشتِ کارها (۲۲) .

وَمَنْ كَفَرَ فَلَا يَحْزُنْكَ كُفْرُهٗ ۭ اِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ فَنُنَبِّئُهُمْ بِمَا
عَمِلُوْا ۭ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌۢ بِذَاتِ الصُّدُوْرِ ﴿٢٣﴾

وهرکه کافرشود پس اندوهگین نکند ترا کفرِوَی بسوی ماست رجوع ایشان پس خبردارکنیم ایشان رابآنچه میکردند هرآئینه خدا داناست به خصلتی که درسینه هاباشد (۲۳)

نُمَتِّعُهُمْ قَلِيْلًا ثُمَّ نَضْطَرُّهُمْ اِلٰى عَذَابٍ غَلِيْظٍ ﴿٢٤﴾

بهره مند می سازیم ایشان رااندکی بازبه بیچار گی برانیم ایشان را بسوی عذابِ سخت (۲٤) .

وَلَىِٕنْ سَاَلْتَهُمْ مَّنْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ لَيَقُوْلُنَّ اللّٰهُ ۭ قُلِ
الْحَمْدُ لِلّٰهِ ۭ بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿٢٥﴾

وا گرسوال کنی ازایشان کِه بیافرید آسمان ها وزمین را البته بگویند خدا آفرید بگو ستائش خدای راست بلکه اکثر ایشان نمی دانند (۲۵) .

لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۭ اِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيْدُ ﴿٢٦﴾

خدای راست آنچه درآسمان ها وزمین ست هرآئینه خداهمانست بی نیاز ستوده (۲٦) .

وَلَوْ أَنَّمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَامٌ وَالْبَحْرُ يَمُدُّهُ
مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةُ أَبْحُرٍ مَا نَفِدَتْ كَلِمٰتُ اللّٰهِ إِنَّ اللّٰهَ
عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٧﴾

واگرآنچه درزمین ست ازدرختان قلم ها شوند ودریاسیاهی بود که زیاده میکند آنرا بعدازین دریا هفت دریای دیگر بپایان نرسند سخنانِ خدا هرآئینه خدا غالب باحکمت ست (٢٧) .

مَا خَلْقُكُمْ وَلَا بَعْثُكُمْ إِلَّا كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ إِنَّ اللّٰهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿٢٨﴾

نیست آفریدن شما ونه برانگیختن شما الاّ مانند آفریدن وبرانگیختنِ یکتن هرآئینه خدا شنوا بیناست (٢٨) .

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللّٰهَ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ
وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي إِلَىٰ أَجَلٍ مُسَمًّى وَأَنَّ اللّٰهَ
بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٩﴾

آیانه دیدی که خدا درمی آرد شب را در روز ودرمی آرد روز را درشب ورام گردانید خورشید وماه را هریکی میرود تامدتی معین و آیا ندیدی که خدا بآنچه می کنید خبردارست (٢٩) .

ذٰلِكَ بِأَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ الْبَاطِلُ
وَأَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿٣٠﴾

این کارها بسببِ آن ست که خدا همونست ثابت وبسبب آنست که آنچه می پرستند بجزوی بی اصل ست وبسبب آنست که خدا همونست بلند مرتبه بزرگ قدر (٣٠) .

أَلَمْ تَرَ أَنَّ الْفُلْكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِنِعْمَتِ اللّٰهِ لِيُرِيَكُمْ مِنْ
آيٰتِهِ إِنَّ فِي ذٰلِكَ لَآيٰتٍ لِكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿٣١﴾

آیانه دیدی که کشتی هامیرود دردریا به فضلِ خدا تابنماید شمارا بعض نشانه های خویش هرآئینه درین مقدمه نشانه هاست هرصبرکننده سپاس دارنده را (٣١) .

وَإِذَا غَشِيَهُمْ مَوْجٌ كَالظُّلَلِ دَعَوُا اللّٰهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ
فَلَمَّا نَجّٰهُمْ إِلَى الْبَرِّ فَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ وَمَا يَجْحَدُ
بِآيٰتِنَا إِلَّا كُلُّ خَتَّارٍ كَفُورٍ ﴿٣٢﴾

وچون در گیرد ایشان را موجی مانند سائبان ها بخوانند خدارا خالص کرده برای اوعبادت پس آنگاه که نجات دادایشان را بسوی بیابان پس بعض ایشان میانه رو باشند وانکارنمی کنند آیاتِ مارا مگر هرعهد شکننده ناسپاس (٣٢) .

يَٰٓأَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمْ وَاخْشَوْا يَوْمًا لَّا يَجْزِي وَالِدٌ
عَن وَلَدِهِۦ وَلَا مَوْلُودٌ هُوَ جَازٍ عَن وَالِدِهِۦ شَيْـًٔا ۚ إِنَّ وَعْدَ
اللَّهِ حَقٌّ ۖ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيَوٰةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّنَّكُم
بِاللَّهِ الْغَرُورُ ﴿٣٣﴾

ای مردمان بترسید از پروردگارِخویش وحذرکنید ازروزی که کفایت نکند هیچ پدر بجای پسر خویش ونه فرزندی کفایت کننده باشد بجای پدرِخود چیزی را هرآئینه وعدهٔ خدا راست ست پس فریب ندهد شمارا زندگانی دنیا وفریب ندهد شمارا درمقدمهٔ خدا شیطان فریبنده(۳۳) .

إِنَّ اللَّهَ عِندَهُۥ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا
فِي الْأَرْحَامِ ۖ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا ۖ وَمَا
تَدْرِي نَفْسٌۢ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌۢ ﴿٣٤﴾

هرآئینه خدااست که نزدِ اوست علم قیامت وفرود میفرستد باران را و میداند آنچه در بچه دانها باشد ونمیداند هیچ شخصی که چه کار خواهد کرد فردا ونمی داند هیچ شخصی که بکدام زمین خواهد مُرد هرآئینه خدا داناخبردارست (۳٤) .

سُورَةُ السَّجْدَةِ

سوره سجده مکی است وآن سی آیت وسه رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

بنام خدای بخشاینده مهربان .

الٓمٓ ﴿١﴾

آلمٓ (۱) .

تَنزِيلُ الْكِتَٰبِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِن رَّبِّ الْعَٰلَمِينَ ﴿٢﴾

فرود آوردنِ کتاب هیچ شبهه نیست درآن ازجانب پروردگار عالمهاست (۲) .

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَىٰهُ ۚ بَلْ هُوَ الْحَقُّ مِن رَّبِّكَ لِتُنذِرَ قَوْمًا مَّآ
أَتَىٰهُم مِّن نَّذِيرٍ مِّن قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿٣﴾

آیامی گویند بربافته است آنرابلکه وی راست ست آمده ازجانبِ پروردگار توتا ترسانی قومی را که نیامده است بایشان هیچ ترساننده پیش ازتو تا بودکه ایشان راه یابند (۳) .

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَٰوَٰتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ

خداآن ست که آفریدآسمان ها و زمین را